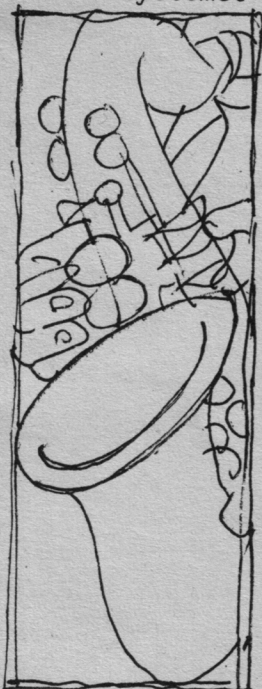

SKRIFT I GRUS NO. XXXI

BIRD

ble han kalt -"fugl",- for han lettet der andre satt og flakset; han brakte improvisert musikk (ikke bare jazz) opp på et nivå aldri tidligere nådd. Ja, mange snakker om at musikalsk improvisasjon frigjorde seg og ble født som selvstendig kunstform i og med innsatsen til Charles Christopher Parker Jr., født i Kansas City 1920, død 35 år senere etter å ha fått vingene svidd av i et samfunn som ikke kunne forstå og tolerere et geni fra sin egen ghetto.

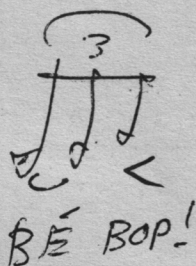
Hvordan passer en jazzmusiker inn i "Skrift i grus"-spalten? Jo, fordi vi har å gjøre med en som pyramide-systemet knuste, samtidig som han med element fra det samme systemet skapte en musikk som renere enn noe annet viser den positive motsatsen til systemet, et spontant skaperverk til varig inspirasjon for stadig større skarer av etterkommere. Det er knapt noen jazzmusiker, uansett instrument, som ikke er påvirket av Bird. Mange er det også innen billedkunst, litteratur og musikkteori som Bird har gitt luft under vingene. Og når hans - og vår - steinpyramide ligger i grus vil Parkers skrift stå igjen og vise at det er mulig for mennesket å handle fritt om det er aldri så innmuret i steinkolossens dypeste celler. "Bird lives!" heter det. Slagordet bør ha denne videre betydning: Et ypperlig frihets-signal.

Men først og fremst hører Bird inn i spalten vår fordi hans musikk fungerer som økosystemet. Naturen er en kollektiv improvisasjon! Nettopp derfor er naturen så vanskelig å begripe for vitenskap bygd på maskinmodeller. Derfor, også, har det vært vanskelig for jazzen å bli tatt alvorlig av pyramide-

vokterne. Det ekte uttrykket for det konkurranse-industrielle systemet er dirigent- og partitur-styrt symfonimusikk, et direkte musikalsk uttrykk for pyramidemodellen. (Jeg sier ikke at symfonimusikk er dårligere musikk!) Mot dette står jassen og sier: Hvis du begynner å telle, slutter det å svinge! Og jazzbandet dirigerer seg selv, som naturhelheten.

Bird er nylig aktualisert via filmen BIRD. Feilaktig, -men typisk for systemet,- fremstiller denne filmen Parker som et enestående, nærmest isolert stjerneskudd. Men Birds musikk framsto gradvis via uavlatelige eksperimenter innen et kollektiv av mest svarte musikere, og stadig med en sterk afrikansk rot. Bird var riktignok den som fikk

flest element ihop til en helhet, men det han gjorde ville ikke kunnet skje uten kollektivet. Det ville heller ikke skjedd uten at dette kollektivet besto av andre, nyskapende personligheter, -Dizzy Gillespie, Thelonius Monk, Kenny Clarke, Bud Powell osv. osv. Til sammen var de en stor-organisasjon som foldet seg ut til fantastisk liv i løpet av årene fra ca. 1941 til ca. 1950. Denne utviklingen bar i seg selv samme preg som en jazz-improvisasjon. De enkelte deltakerne var fri og

og skapende som en funksjon av et samspill hvor "hvem som helst kan styre", og som betyr å våge seg ut i elvestryket med trygghet,- nettopp fordi en er i et fellesskap hvor alle er like trenet i å være rågale! Dette er en trygghet som er motsatt den pyramidesamfunnet lærer oss opp til å søke, en ovenfra konstruert trygghet som er ensbetydende med avhengighet, individets lammelse og sårbarhet. På denne måten er den improviserte småband-jassen ikke bare et uttrykk for natursamspillet, den er også et mønster for det menneskesamfunnet vi gjerne ville ha, men som den konkurranse-industrielle formen umuliggjør.

Den musikkformen Charlie Parker og hans medarbeidere skapte er blitt kalt be-bop, ofte forkortet til bop. Ordet er et onomatopoetikon, dvs. gjengir en melodisk avslutningsfrase som be-bop-improvisatørene ofte brukte. Navnet henspiller altså på noe rent musikalsk, og minner om at det nå er slutt med å karakterisere et eller annet "sweet" eller "hot", miljø-omskrive musikken, som i tidligere jazz.

